Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0248

Polarizálódás és erősödő elnyomás Szerbiában egy évvel az újvidéki tragédia után

Az Európai Parlament 2025. október 22-i állásfoglalása a polarizálódásról és erősödő elnyomásról Szerbiában egy évvel az újvidéki tragédia után (2025/2917(RSP))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, különösen annak 2. és 6. cikkére,

– tekintettel a Szerbiáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a választásokat követő szerbiai helyzetről szóló, 2024. február 8-i[1], valamint a Bizottság Szerbiáról szóló 2023. és 2024. évi jelentéseiről szóló, 2025. május 7-i állásfoglalására[2],

– tekintettel a „2024. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című 2024. október 30-i bizottsági közleményt (COM(2024)0690) kísérő, „Szerbiáról szóló 2024. évi jelentés” című, 2024. október 30-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2024)0695),

– tekintettel az EU Szerbiáról szóló korábbi nyilatkozataira, különösen Marta Kos bővítésért felelős biztos 2025. február 5-i, Szerbiáról szóló nyílt levelére, valamint az ezt követő, 2025. áprilisi szerbiai látogatására,

– tekintettel az Emberi Jogok Európai Bírósága által 2025. április 29-én hozott ideiglenes intézkedésre, amelyben felszólította Szerbiát, hogy tartózkodjon a tömeg megfékezésére szolgáló hangágyú használatától,

– tekintettel az ENSZ különleges előadóinak a szerb kormány békés tüntetőkkel szembeni erőszakos fellépését elítélő, 2025. augusztus 4-i nyilatkozatára,

---

1 HL C, C/2024/6339, 2024.11.7., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.
2 Elfogadott szövegek, P10_TA(2025)0093.

– tekintettel a Szerbiában történő rendszerszintű visszaéléseket dokumentáló belföldi és nemzetközi emberi jogi szervezetek, független média és civil csoportok beszámolóira és nyilatkozataira,

– tekintettel az emberi jogok európai egyezményére,

– tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,

– tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

– tekintettel Szerbia európai uniós tagságra irányuló, 2009. december 22-i kérelmére,

– tekintettel az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Szerb Köztársaság között létrejött, 2013. szeptember 1-jén hatályba lépett stabilizációs és társulási megállapodásra[3],

– tekintettel az Európai Tanács elnökségének 2006. decemberi következtetéseire, a Tanács 2020. márciusi következtetéseire, valamint az 1993. június 21–22-i koppenhágai Európai Tanács elnökségi következtetéseire, más néven a koppenhágai kritériumokra,

– tekintettel a Bizottság 2011. október 12-i közleményére Szerbia európai uniós tagság iránti kérelméről (COM(2011)0668), az Európai Tanács 2012. március 1-jei határozatára a tagjelölti státusz Szerbia részére történő megadásáról és az Európai Tanács 2013. június 27–28-i határozatára a Szerbiával való uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséről,

– tekintettel az ENSZ 2003. október 31-i korrupció elleni egyezményére (UNCAC), amelyet Szerbia is aláírt,

– tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel 2024. november 1-jén leomlott az újvidéki vasútállomás újonnan felújított beton előtetője, ami 16 ember halálát okozta és többen megsérültek; mivel egy évvel a tragédia után a vizsgálatok még mindig nem hoztak érdemi eredményeket;

B. mivel Kína szerbiai jelenléte és befolyása az elmúlt években nagyszabású infrastrukturális beruházások révén jelentősen nőtt, ami aggályokat vet fel az átláthatósággal, az uniós szabványok betartásával és a környezetvédelmi megfeleléssel kapcsolatban; mivel az állomás felújítási projektje a Belgrád–Budapest nagysebességű vasútvonal fejlesztésének részét képezte, és a Szerbia–Kína kormányközi megállapodás keretében, két kínai vállalat

---

[3] HL L 278., 2013.10.18., 16. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

kivitelezésében valósult meg, az Unió közbeszerzési jogi keretének[4] hatályán kívül; mivel a Szerbiáról szóló 2024. évi bizottsági jelentés már figyelmeztetett a közbeszerzési szabályok hasonló megállapodások révén történő kijátszására; mivel 2025 márciusában az Európai Ügyészség vizsgálatot indított az újvidéki vasútállomás újjáépítésére elkülönített uniós forrásokkal való esetleges visszaéléssel kapcsolatban;

C. mivel az előtető leomlása példátlan országos tiltakozásokat váltott ki, amelyeket igazságszolgáltatást, intézményi elszámoltathatóságot, átláthatóságot, azonnali választásokat, választási integritást, a polgári szabadságjogok tiszteletben tartását, a hatalmi ágak szétválasztását, a média szabadságát, a rendszerszintű korrupció megszüntetését és az oktatásba való beruházást követelő diákok vezettek; mivel azóta a tiltakozások elterjedtek a szerb társadalomban;

D. mivel 2025-ben februártól szeptember végéig 10 700-nál is több tüntetésre került sor több mint 630 településen és 1200 helyi közösségben, beleértve Szerbia történelmének legnagyobb tüntetését is 2025. március 15-én, valamint a második legnagyobbat 2025. június 28-án, így ez lett az elmúlt évtizedek legnagyobb alulról szerveződő mozgalma;

E. mivel a diákmozgalom által szervezett tiltakozások nagyrészt békések voltak, bár sajnálatos módon 2025 nyarán néhány erőszakos incidensre is sor került;

F. mivel elszigetelt esetekben radikális szimbólumokat használtak, és szélsőséges nacionalista, oroszbarát és soviniszta retorikát alkalmaztak a tömegtüntetések során, amelyeket jelentős kritikával illettek külföldön és Szerbiában egyaránt;

G. mivel a korábbi választásokat – amelyeket beárnyékolt a szavazókra gyakorolt nyomás, a szavazatvásárlás, valamint a szavazók Szerbián belüli és külföldi szervezett szállítása – nem tisztességes körülmények között tartották meg, és az elnök és a kormánypárt rendelkezésére álló rendszerszintű előnyök döntő fontosságú kihasználása aláásta a választási folyamat egészét; mivel független megfigyelők arról számoltak be, hogy a közelmúltban Zajecsárban és Koszjericsben tartott helyhatósági választások nem voltak sem szabadok, sem tisztességesek;

H. mivel a szerb hatóságok erőszakosan léptek fel a politikai ellenfelekkel szemben, és országszerte túlzott erőszakot alkalmaztak

---

[4] Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

a tüntetőkkel szemben is; mivel 2025 elejére az elnyomás eszkalálódott;

I. mivel 2025 márciusában a szerb történelem legnagyobb tiltakozása során független források szerint a tüntetőket hangágyúval támadták, ami komoly aggályokat vet fel az erőszak alkalmazásának arányosságával és jogszerűségével kapcsolatban; mivel az emberi jogi szervezetek az incidensben érintett 3400 résztvevőtől gyűjtöttek be az esetre vonatkozó beszámolókat, ennek ellenére a hatóságok hivatalosan tagadták azt; mivel a szerb kormány felkérte Oroszország Szövetségi Biztonsági Szolgálatát (FSZB), hogy vizsgálja ki az incidenst; mivel az incidens hivatalos vizsgálata – amely több mint 170 tanúvallomást tartalmaz – még korai, vádemelés előtti szakaszban tart;

J. mivel 2024 vége óta a tüntetők elnyomással, többek között verésekkel, önkényes letartóztatásokkal, könnygáz bevetésével, politikai indíttatású fogva tartásokkal, deportálásokkal és tömeges megfigyeléssel néznek szembe; mivel több mint 1028 letartóztatást és legalább 340 erőszakos incidenst rögzítettek, amelyek közül néhány súlyos sérülést okozott és középiskolás diákokat érintett, míg független megfigyelők hangsúlyozzák, hogy ez a szám nem kimerítő;

K. mivel 2025 augusztusa óta az erőszak tovább fokozódott, beleértve a rendőri brutalitást, a diákok kínzását és a velük szemben elkövetett szexuális erőszakot, a rendőri biztonsági szolgálat (JZO) általi fenyegetéseket, a legfelsőbb ügyészség politikai indíttatású büntetőeljárásait, valamint a kormánypárti média által indított lejáratő kampányokat;

L. mivel a biztonsági ügynökségek jogellenesen rögzítettek és közvetítettek magánbeszélgetéseket, amelyek közül néhányat arra használtak fel, hogy diákokat és aktivistákat vádoljanak Szerbia alkotmányos rendje és biztonsága elleni támadások előkészítésével, miközben a Kobra-alakulatot vetették be a belföldi összecsapásokra való reagálásra, sőt egy alkalommal éles lőszer használatára is sor került;

M. mivel a kormánypárti csőcseléket és korábbi elítélteket a rendőrség védte az erőszakos ellentüntetések során, miközben az ellenzéki személyeket, a diákokat és a szerb parlament tagjait civil ruhás rendőrök verték meg és rabolták el;

N. mivel 2025 júliusa és augusztusa között az Európa Tanács emberi jogi biztosa és az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala is felszólította a szerb hatóságokat, hogy gyakoroljanak önmérsékletet, állítsák le a diákmozgalommal szembeni fellépést, és tartsák tiszteletben az emberi jogokat és a tudományos élet szabadságát;

O. mivel a civil társadalmi szervezetek aggodalmukat fejezték ki a büntető törvénykönyv, a büntetőeljárási törvénykönyv, valamint a fiatalkorú elkövetőkről és a fiatalkorúak büntetőjogi védelméről szóló

2005. évi törvény módosításáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban, amely új bűncselekményeket és szigorúbb büntetéseket vezet be, amelyek aránytalanul korlátozhatják a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságát; mivel az ilyen rendelkezések azzal a kockázattal járnak, hogy bűncselekménnyé nyilvánítják a békés tiltakozás vagy a hétköznapi polgári magatartás azon formáit, amelyek nem veszélyeztetik a közbiztonságot vagy az alkotmányos rendet;

P. mivel Vučić elnök, akinek hivatali hatásköre a szerb alkotmány szerint nem terjed ki a rendfenntartásra, a nyugati államok külföldi titkosszolgálatai által szervezett és finanszírozott „színes forradalomnak” minősítette a tiltakozásokat, és ezt a kormánypárti médián keresztül kommunikálta; mivel Oroszország Külföldi Hírszerző Szolgálata (SZVR) támogatta ezt a narratívát, és azzal vádolta az EU-t, hogy „felforgató tevékenységet” folytat a tiltakozások szítására; mivel több újságírót megtámadtak, illetve megtagadták tőlük a védelmet, miközben a tüntetésekről tudósítottak;

Q. mivel Vučić elnök dehumanizáló nyelvezetet használt olyan uniós politikusok, köztük európai parlamenti képviselők felé is, akik támogatásukról biztosították a tiltakozókat;

R. mivel a kormány és a kormányzó elit normalizálta az elnyomást azáltal, hogy a kormány támogatói által elkövetett erőszakos támadások esetében kegyelmet gyakorolt, felfüggesztette a tömegközlekedést a tiltakozások akadályozása céljából, külföldi állampolgárokat utasított ki politikai okokból, és megszervezte Belgrád belvárosának kormánypárti tüntetők általi megszállását;

S. mivel több mint 150 oroszbarát külföldi állampolgár kapott lövészeti kiképzést Szerbiában azzal a szándékkal, hogy zavargásokat szítson a 2025. évi moldovai parlamenti választások előtt; mivel e bűncselekmény elkövetőit – akik közül egy személy kapcsolatban áll egy magas rangú szerb tisztviselővel – csak médiafelháborodást követően tartóztatták le; mivel a szerb kormány közvetlen nyomást gyakorolt a 2025. évi koszovói parlamenti választásokra;

T. mivel a szerb bűnüldöző szervek által külföldi nemzeti hatóságok kérésére később letartóztatott szerb állampolgárok egy csoportja a félelemkeltés és az erőszakra való uszítás szándékával gyűlölet-bűncselekményeket követett el különböző etnikai és vallási csoportok körében Franciaországban és Németországban;

U. mivel a szerb hatóságok többször kijelentették, hogy Szerbia továbbra is elkötelezett az EU-hoz való csatlakozás és a szükséges reformok végrehajtása mellett, ugyanakkor az olyan kulcsfontosságú területeken, mint a jogállamiság, a tömegtájékoztatás szabadsága, az igazságszolgáltatás függetlensége és a korrupció elleni küzdelem, az előrehaladás üteme jelentősen visszaesett;

V. mivel Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke 2025. október 15-én Szerbiába látogatott;

W. mivel 2025 júniusában a Bizottság bejelentette, hogy a Jadarban található Rio Tinto lítium- és bórbányászati projektet az (EU) 2024/1252 rendelet[5] alapján felveszi a harmadik országokban található stratégiai projektek listájára;

1. egy évvel a tragédiát követően megemlékezik arról a 16 áldozatról, akik az újvidéki vasútállomás épülete előtetejének 2024. november 1-jei leomlásakor vesztették életüket, és szolidaritását fejezi ki a sérültek iránt; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a hatósági vizsgálatot követően folytassanak le teljes körű és átlátható jogi eljárásokat annak érdekében, hogy a felelősöket a jogállamisággal összhangban bíróság elé állítsák; felszólít a szerkezeti hiba független technikai vizsgálatára, az építési engedélyek és a felügyeleti eljárások átfogó felülvizsgálatára, valamint az esetleges korrupció vagy gondatlanság teljes körű értékelésére; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy garantálják az áldozatok családjai számára az igazságszolgáltatáshoz és a megfelelő kártérítéshez való tényleges hozzáférést; hangsúlyozza, hogy átfogóbban meg kell vizsgálni, hogy a korrupció milyen mértékben vezetett a biztonsági normák csökkenéséhez és járult hozzá a tragédia bekövetkeztéhez;

2. támogatja a szerb diákok és polgárok ahhoz való jogát, hogy békés tüntetések keretében elszámoltathatóságot és a jogállamisághoz közvetlenül kapcsolódó demokratikus reformokat sürgessenek, amelyeket az EU is elvár Szerbiától; hangsúlyozza a polgári kiállás, az erőszakmentesség iránti elkötelezettség és a fiatalok szerepvállalása fontosságát Szerbia európai útjának előmozdítása szempontjából; tudomásul veszi, hogy a szerb diákok bekerültek a gondolatszabadságért járó 2025. évi Szaharov-díj döntős jelöltjei közé; támogat minden arra tett, valódi kísérletet, hogy párbeszéd alakuljon ki arról, hogyan tud a kormány eleget tenni a diákok követeléseinek; súlyos aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a szerbiai helyzetet továbbra is a feszültség és a polarizáltság jellemzi, ami könnyen erőszakhoz vezethet, és ami a gyűlöletbeszéd, az erőszak propagálása, az ellenfelek elleni lejáratő kampányok, a kormány ellenőrzése alatt álló médián keresztül és kormánytisztviselők által is széles körben terjesztett EU-ellenes és oroszbarát propaganda, valamint a kormányzat abbéli súlyos mulasztásának egyenes következménye, hogy szembenézzen és megbékéljen Szerbia múltjával; felszólítja valamennyi szerbiai politikai és társadalmi szereplőt, hogy tartózkodjon az ilyen retorikától, és járuljon hozzá a kölcsönös tisztelet, a demokratikus párbeszéd és a dezeszkaláció

---

5 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1252 rendelete (2024. április 11.) a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról és a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1252, 2024.5.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

légkörének megteremtéséhez; sürgeti a szerb kormányt, hogy mozdítsa elő az inkluzív politikai részvételt, és garantálja valamennyi politikai párt és jelölt számára a médiához való egyenlő hozzáférést; hangsúlyozza a közéleti diskurzus depolarizálásának és a toleranciára, a kompromisszumra és a demokratikus intézmények tiszteletben tartására épülő politikai kultúra előmozdításának fontosságát; felhívja a civil társadalmat, a médiát és az oktatási intézményeket, hogy vállaljanak aktív szerepet a társadalmi megosztottság áthidalásában és a demokratikus reziliencia megerősítésében;

3. aggodalmát fejezi ki a Szerbiában tapasztalható mélyülő politikai megosztottság miatt; felszólítja Szerbiában az összes politikai szereplőt, a civil társadalom képviselőit és az érintett érdekelt feleket, hogy kezdjenek konstruktív, külső nyomástól vagy beavatkozástól mentes párbeszédet azzal a céllal, hogy csökkentsék a politikai és társadalmi polarizációt, építsenek ki bizalmat az intézmények között, és találjanak fenntartható utat az ország számára; hangsúlyozza, hogy Szerbia szuverenitásának és politikai útvonalának a polgárai törekvéseit kell tükröznie;

4. a leghatározottabban elítéli a békés tüntetők, újságírók, civil társadalmi szervezetek és ellenzéki képviselők ellen irányuló, államilag irányított erőszak- és megfélemlítés-hullámot és válogatás nélküli letartóztatásokat Szerbiában; elítéli a lejárató kampányokat, a média megfélemlítését és a személyes adatoknak a tüntetők hiteltelenítésére való visszaélésszerű felhasználását, és sürgeti a szerb hatóságokat, hogy biztosítsák a média szabadságát; felszólítja a magas rangú tisztviselőket, hogy hagyjanak fel az ellenségeskedést és erőszakot szító, gyűlöletkeltő retorikával; elítéli a tüntetőkkel szembeni – például a Pegasus, a Cellebrite és a NoviSpy használatával végrehajtott – jogellenes megfigyelést; különös aggodalmának ad hangot a nagy hatótávolságú akusztikus eszközök alkalmazása és a könnygáz polgári lakosság elleni széles körű bevetése miatt; sürgeti a jogszerű tömegoszlatási technológiákról és a független felügyeleti mechanizmusokról szóló egyértelmű jegyzőkönyvek elfogadását és végrehajtását; felhívja a szerb kormányt, hogy a szerb alkotmánnyal, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával és az emberi jogok európai egyezményével összhangban teljes körűen garantálja és tartsa tiszteletben népének gyülekezési jogát és véleménynyilvánítási szabadságát; elítéli továbbá a gyűlöletbeszéd és a gyűlöletre uszítás minden formáját, különösen a nemzeti kisebbségekkel szemben;

5. megállapítja a szerb vezetés politikai felelősségét az elnyomás fokozásáért, az erőszak intézményesítéséért és a demokratikus intézmények meggyengítéséért; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a legmagasabb rangú állami tisztviselők aktívan terjesztenek olyan összeesküvés-elméleteket, amelyek szerint az előtető leomlása valójában szabotázsakció vagy terrortámadás volt; aggasztónak tartja, hogy az állami intézmények – köztük a bűnüldöző szervek és

az igazságszolgáltatás – nem reagálnak ezekre az alaptalan állításokra, és nem cáfolják azokat;

6. óva int attól, hogy a büntetőjoggal visszaéljenek az állampolgári kiállás visszaszorítása érdekében; hangsúlyozza, hogy a büntető törvénykönyv, a büntetőeljárási törvénykönyv és a fiatalkorú elkövetőkről és a fiatalkorúak büntetőjogi védelméről szóló 2005. évi törvény módosításai nem eredményezhetik a békés magatartás vagy a tiltakozás erőszakmentes formáinak bűncselekménnyé nyilvánítását; emlékeztet arra, hogy a büntetőjogi szankciók arányos alkalmazása a jogállamiság és Szerbia emberi jogok európai egyezménye szerinti kötelezettségeinek sarokköve;

7. aggodalmát fejezi ki a 2025. március 15-i és június 28-i tüntetéseket megelőző jogellenes letartóztatások miatt, amelyeket megelőzően a kormánypárti média nyilvánosságra hozta a gyanúsítottak beszélgetéseiről kiszivárgott felvételeket; megjegyzi, hogy erre alapozva tartóztattak le több politikai aktivistát és a Szabad Polgárok Mozgalma (PSG) nevű ellenzéki párt több képviselőjét is, közülük néhányan pedig továbbra is házi őrizetben vagy száműzetésben vannak; felszólít azonnali szabadon bocsátásukra;

8. kéri az erőszak szükségtelen és aránytalan alkalmazására, az önkényes letartóztatásokra, fogva tartásokra, kínzásra és a fogvatartottak elleni szexuális erőszakra, a politikai indíttatású büntetőeljárásokra és más súlyos emberi jogi visszaélésekre – például a lefogott fogva tartottak leköpésére, a verbális megalázásra és halálos fenyegetésekre – vonatkozó valamennyi állítás sürgős, pártatlan és átlátható kivizsgálását; felhívja a hatóságokat, hogy alaposan vizsgálják ki azokat az állításokat, amelyek szerint ezek a jogsértések a rendőri biztonsági szolgálat (JZO) magas rangú tisztviselőitől, köztük annak főparancsnokától, Marko Kričaktól eredtek; megismétli, hogy ezek a cselekmények a nemzetközi jog és a rendőrségi eljárási protokollok által tiltott embertelen és megalázó bánásmódnak minősülhetnek;

9. tudomásul veszi Vučević miniszterelnök lemondását, amelyet a nemzetgyűlés 2025. március 19-én megerősített, és a Đuro Macut vezette új kormány ezt követő, 2025. április 16-i kinevezését;

10. megjegyzi, hogy 2025 augusztusában a Belgrád–Budapest vasútvonal felújításával, és ezen belül az újvidéki vasútállomás épülete előtetőjének leomlásával összefüggésben hivatali visszaélés és a szerb állami költségvetés legalább 115 millió USD összegű megkárosításának gyanújával őrizetbe vették, majd nem sokkal ezután szabadlábra helyezték Tomislav Momirović és Goran Vesić volt kormánypárti minisztereket; sajnálatát fejezi ki az igazságszolgáltatás akadályozása miatt, amellyel eddig sikerült elérni, hogy ne történjen meg a vasútállomás épülete előtetejének beomlásáért felelős személyek felelősségre vonása; elítéli a jogállamiság érvényesítésén dolgozó bírák és ügyészek ellen a

kormánypárti csatornákon keresztül terjesztett lejáratú kampányokat;

11. határozottan elítéli az oktatási és kulturális ágazatban dolgozó, a tiltakozásokat támogató alkalmazottak elleni kormányzati megtorlást, ideértve az elbocsátásokat, a bércsökkentéseket, a rendőrség jelenlétet az egyetemi kampuszokon, valamint az állami egyetemek finanszírozásának visszavonását;

12. felszólítja a szerb hatóságokat, hogy haladéktalanul állítsák vissza az egyetemek finanszírozását; felhívja az illetékes intézményeket, hogy biztosítsák a tudományos és kutatási közösség akadálytalan részvételét az EU által finanszírozott projektekben;

13. elítéli a kormánypárt tagjainak azon lépéseit, hogy a Pionirski parkban illegális tábort szerveztek az elnöki hivatal épülete elé, majd azt kiterjesztették a Nemzetgyűlés előtti térre is; súlyos aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy számos beszámoló szerint a kormánypárt büntetett előéletű személyeket mozgósított az ellentüntetések szervezéséhez, akik pirotechnikai eszközökkel támadtak a tüntetőkre, tovább fokozva a feszültséget, az erőszakot és a polarizációt az országban; elítéli a nemzeti kisebbségek – köztük a petrőci szlovákok, továbbá román, bolgár és horvát közösségek – tagjai ellen irányuló támadásokat és a sértő etnikai megnevezések kormánypárti média általi alkalmazását;

14. elítéli az elnöki kegyelem önkényes alkalmazását olyan személyek esetében, akiket békés tüntetésekben részt vevő diákok és más polgárok elleni erőszak miatt ítéltek el vagy állítottak bíróság elé, mivel az ilyen intézkedések közvetlen beavatkozást jelentenek az igazságszolgáltatásba, és súlyosan aláássák a jogállamiságot;

15. felhívja a szerb hatóságokat, hogy tegyék lehetővé az országból politikai elnyomás, megfélemlítés vagy üldöztetéstől való félelem miatt elmenekült polgárok biztonságos visszatérését, továbbá biztosítsák teljes körű védelmüket és visszailleszkedésüket a jogszabályokkal és Szerbia nemzetközi kötelezettségeivel összhangban;

16. határozottan elítéli a tüntető diákokat támogató nyilatkozatokat tevő uniós polgárok jogellenes letartóztatását és kitoloncolását, valamint uniós polgárok személyes adatainak elítélt háborús bűnösök általi nyilvánosságra hozatalát; aggodalmát fejezi ki az uniós polgárokat érintő fogva tartási ügyek növekvő száma miatt Szerbia határán;

17. a lehető leghatározottabban elítéli a legmagasabb szintű szerb tisztviselők által az európai parlamenti képviselők ellen a diáktüntetésekben való részvételük vagy az azok kapcsán tett nyilatkozataik miatt indított verbális támadásokat, amelyeknek a legprominensebb példája Vučić elnöknek a Verts/ALE képviselőcsoport európai parlamenti képviselői elleni 2025. szeptember 5-i támadása;

18. elítéli az Oroszországi Föderáció nyílt beavatkozását a szerb tüntetésekbe az ország tisztségviselői – köztük Vlagyimir Putyin – által terjesztett dezinformáción keresztül, amely szerint a tüntetések egy nyugati támogatású „színes forradalom” részét képezik; visszautasítja a szerb tisztviselők és a kormánypárti média azon állításait, amelyek szerint az EU és annak néhány tagállama segített a diáktüntetések megszervezésében, hogy „színes forradalmat” robbantsanak ki; felhívja a szerb hatóságokat, hogy lépjenek fel a szerb médiában tapasztalható rosszindulatú propaganda ellen, ahelyett, hogy terjesztenék azt; továbbra is aggasztónak tartja a tiltakozó mozgalom egyes elemeiben megjelenő nacionalista narratívákat; sajnálatosnak tartja a nacionalista narratívák, például a „Nagy-Szerbia” és a „szerb világ” koncepciók folyamatos hangoztatását, amelyeket a szerb kormány egyes tagjai a múltban népszerűsítettek; emlékeztet arra, hogy az ilyen retorika nem képezheti az EU és Szerbia közötti kapcsolatok részét, és aláássa a regionális stabilitást;

19. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a folyamatban lévő tüntetésekkel párhuzamosan a szerb kormány tárgyalásokat folytatott a United Media vállalat tulajdonosaival annak érdekében, hogy „meggyengítse” a vállalat keretében működő független médiaorgánumokat; figyelmeztet arra, hogy ha ez megerősítést nyer, az komoly támadást jelentene a már így is veszélyeztetett szerbiai médiapluralizmus ellen; felhívja Szerbiát, hogy igazodjon uniós szakpolitikákhoz a külföldi beavatkozás és a dezinformációs kampányok elleni küzdelem területén;

20. felszólít az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának (EBESZ/ODIHR) nemzetközi választási megfigyelő missziói által – különösen a választói névjegyzék független auditálása, az elektronikus médiát szabályozó hatóság (REM) tagjainak átlátható és pluralista kinevezése, valamint a közszolgálati RTS csatornán minden politikai szereplő számára biztosított méltányos és egyenlő műsoridő vonatkozásában – megfogalmazott ajánlásainak haladéktalan és teljes körű végrehajtására a szabad és tisztességes választások biztosítása érdekében Szerbiában;

21. felhívja a szerb hatóságokat, hogy végezzenek teljes mértékben átlátható, átfogó műszaki-biztonsági ellenőrzést minden infrastrukturális létesítményen – beleértve a Belgrádtól Újvidéken át a magyar határig terjedő vasútvonalon lévőket is – azok szerkezeti integritása, biztonságossága és nemzetközi szabványoknak való megfelelésük biztosítása érdekében; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy egyetlen olyan infrastrukturális létesítményt se helyezzenek üzembe, amely nem rendelkezik a biztonságos és megszakítás nélküli használathoz szükséges engedélyekkel és tanúsítványokkal, különös tekintettel a nemzetközi és regionális jelentőségű közlekedési folyosókon található létesítményekre;

22. ösztönzi Szerbiát, hogy erősítse meg az együttműködést a Korrupció elleni Államok Csoportjával (GRECO), és maradéktalanul hajtsa végre az ENSZ Korrupció elleni Egyezményében vállalt kötelezettségeit; felszólít a tulajdonosi háttér és a finanszírozások fokozott átláthatóságának biztosítására az infrastrukturális projektekkel kapcsolatos közbeszerzések esetében; hangsúlyozza, hogy e projektek jóváhagyásakor Szerbiának meg kell őriznie környezetvédelmi normáit, valamint a helyi és nemzeti kisebbségi közösségek jogait;

23. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az uniós csatlakozási folyamaton és a Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében elfogadott reformprogramon keresztül szorosan kövessék nyomon a reformok végrehajtását; elismeri Szerbia előrehaladását bizonyos területeken, többek között a gazdasági növekedés, a regionális infrastrukturális összeköttetések, valamint az EU-val a migráció kezelése és az energiabiztonság terén folytatott együttműködés vonatkozásában; üdvözli Szerbia részvételét a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv és a zöld menetrend keretében megvalósuló, uniós finanszírozású projektekben; ösztönzi Szerbiát, hogy folytassa az uniós normákkal összhangban lévő reformok előmozdítását, és újólag megerősíti, hogy az EU kész támogatni a szerb népet a demokratikus, virágzó és európai jövőre irányuló erőfeszítéseiben;

24. hangsúlyozza régóta fennálló elkötelezettségét Szerbia európai perspektívája és jövőbeli uniós tagsága mellett, ugyanakkor egyértelműen hangsúlyozza, hogy az uniós csatlakozás terén tett előrelépés az uniós értékek teljes körű tiszteletben tartásától, a valóban érdemeken alapuló folyamattól, valamint a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok tiszteletben tartásától függ, amelyek a koppenhágai kritériumok részét képezik;

25. ismételten hangsúlyozza, hogy Szerbiával az uniós csatlakozásról szóló tárgyalások csak az „Alapkérdések” témakör, különösen a jogállamiság, a korrupció és szervezett bűnözés elleni küzdelem, az igazságszolgáltatás függetlensége, a médiaszabadság, a közigazgatás reformja, az EU közös kül- és biztonságpolitikájához (KKBP), valamint az Oroszország elleni szankciókhoz való teljes körű igazodás területén elért kézzelfogható és tartós előrelépés esetén folytatódhatnak; emlékeztet arra, hogy Szerbia a Nyugat-Balkánon továbbra is jelentős kivételt képez a KKBP-hez való igazodás tekintetében; hangsúlyozza, hogy a KKBP-hez való fokozatos igazodás kulcsfontosságú követelmény valamennyi uniós tagjelölt ország számára; felhívja a szerb hatóságokat, hogy mozdítsák elő a tényeken alapuló és nyílt vitát az Európai Unióhoz való csatlakozásról;

26. megismétli, hogy határozottan támogatja a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok megerősítésén dolgozó szerb civil társadalmi szervezeteket, emberijog-védőket és független

aktivistákat; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítson megfelelő és hozzáférhető finanszírozást és hatékony védelmi mechanizmusokat a civil társadalmi szereplők számára; elítéli a nem kormányzati szervezetekkel és aktivistákkal szembeni megfélemlítés, zaklatás vagy adminisztratív nyomásgyakorlás minden formáját; hangsúlyozza a civil társadalom alapvető szerepét az átláthatóság előmozdításában, a demokratikus normák nyomon követésében és a hatóságok elszámoltatásában;

27. támogatja eseti uniós tényfeltáró misszió indítását Szerbiába, amelyben az Európai Parlament is részt venne, a demokrácia állapota, a folyamatban lévő tiltakozások, a tüntetők elleni támadások és a diákokat, tudományos dolgozókat, oktatókat és közszférában dolgozókat érintő elnyomás helyszíni értékelése érdekében;

28. felhívja a legmagasabb rangú uniós tisztviselőket, hogy tartózkodjanak a szerbiai reformfolyamatot dicsérő megalapozatlan nyilatkozatoktól; üdvözli az Európai Bizottság elnökének legutóbbi Szerbiában tett látogatása során tapasztalható hangnemváltást, ami Szerbia alapvető problémáinak pontosabb értékelését és az alapvető reformok terén elért negatív eredményeket tükrözi; tudomásul veszi a választói névjegyzék és az elektronikus médiát szabályozó hatóság (REM)tanácsának független ellenőrzésére vonatkozó megállapodás bejelentését, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az előrehaladás értékelésére a reformok végrehajtása alapján kerül sor;

29. felkéri a Bizottságot, hogy az EU globális emberi jogi szankciórendszerével összhangban kezdeményezzen célzott egyedi szankciókat azok ellen, akik a törvények és az emberi jogok súlyos megsértéséért felelősek Szerbiában;

30. felhívja az uniós tagállamokat, hogy erősítsék meg a veszélyeztetett személyek védelmét szolgáló intézkedéseiket, beleértve a sürgősségi vízumokat és a szükséghelyzeti áthelyezési mechanizmusokat; sürgeti az EU és a tagállamok diplomáciai képviseleteit, hogy szorosan kövessék nyomon a tiltakozásokkal kapcsolatos, folyamatban lévő jogi eljárásokat; sürgeti az uniós tagállamokat, hogy adjanak egységes választ Szerbia demokratikus visszacsúszására, többek között a jogszabályok és az emberi jogok súlyos megsértéséért felelős személyekkel szembeni célzott szankciók mérlegelésével;

31. felhívja a 2027-ben Szerbiában megrendezésre kerülő világkiállításon részt vevő valamennyi országot, hogy vegyék figyelembe a kormányzati szereplőkhöz köthető széles körű korrupcióval kapcsolatos súlyos aggályokat és bizonyítékokat, valamint azokat a jelentéseket, amelyek szerint a kiállítás szervezése és kivitelezése során nem tartják be az alapvető építőipari szabványokat és jogszabályi előírásokat;

32. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, az Európai Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Szerbia elnökének, kormányának és nemzetgyűlésének, az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának, az EBESZ Parlamenti Közgyűlésének és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének.